

N:o 150.

Af Herr Eric Olsson: Angående bankovinstens användande för Riksbankens egna ändamål.

Vid flera föregående riksdagar har fråga varit väckt om Riksbankens förstärkning genom bibehållande af dess vinst, men detta oaktadt har bankovinsten vid hvarje statsreglering — hufvudsakligen användts för fyllande af statsbehofven.

Det är efter mitt förmenande icke allenast en orättvisa begången emot Riksbanken såsom sådan, utan kan äfven anses såsom en indirekt beskattning för landet.

Mig synes därför som borde Riksdagen låta sig angeläget vara att så mycket som möjligt stärka och befästa Riksbanken, hvilken institution den kan hafva både rätt och pligt att uteslutande kalla för sin.

Äfven en annan i min tanke viktig fråga är den huru landets finanser skola kunna i längden uppbära tyngden af en, år ifrån år ökad utländsk skuldsättning, om den icke genom bibehållande af sin egen vinst blifver förstärkt.

Den tid, då i vårt land blott funnos banko- och riksgälds-sedlar såsom myntrepresentativ behöfde man ej som nu frukta för att någon, eller några, skulle på en gång med större vaxlingskraf framtränga till bankluckan — men huru är det nu? — vi känna det en och hvar — då landet är, man kunde nästan säga öfersvämmadt af privatbankssedlar, som nu ur den allmänna rörelsen till stor del uttränga Riksbankens sedlar, hvilka sedan nedläggas i privatbankernas kassakistor, hvarigenom dessa anstalter, om de på en gång med sina innehafvande riksbanks-sedlar infinna sig i Riksbanken för erhållande af silfver, kunna på en gång uttaga hela dess förråd deraf — hvarföre ock Riksbanken ständigt måste hysa en viss fruktan hvars följder äro allt annat än goda och lugnande för dess verksamhet. Hvad som för ungefär 2½ år sedan inträffade, visserligen i mindre skala, kan en gång blifva verklighet i en vida större, och hvars följder kunde medföra långt större vådor för landet än man nu kan ana.

Häraf framgår, att Riksbanken ej mera eger i sin hand den magt öfver penningen som under kritiska tider erfordras och som den otvifvelaktigt innehade då inga privata sedelbanker här funnos eller hunnit förskaffa sig, snart sagdt, hela väldet öfver kapitalen; likväl är en sådan magt, icke allenast för Riksbanken sjelf, utan äfven för statssamhället af största vikt och måste på något sätt tillvägabringas, om allt skall gå väl. — Möjligen kunna flera medel härtill finnas, men det mest

tjenliga jag vet och som derjemte är enkelt består deruti, att i stället för bankovinstens anslående riksdag efter riksdag till fyllande af statsbehofven man låter densamma hos Banken kvarstadna och användas för Bankens egna ändamål såsom förstärkande af den fond som genom lån, diskonteringar och kreditiv utgör ett befordringsmedel för den redbara affärsverksamheten och en hjälpkälla för jordbruk, bergsbruk och näringar i allmänhet.

På grund af hvad jag sålunda anfördt vågar jag vördsamt föreslå:

att Riksbankens odisponerade vinst och den som härefter utfaller må, intill dess annorlunda förordnas, uteslutande i och för Bankens egna ändamål användas på det sätt, som säkrast öfverensstämmer med hufvudgrunderna för dess verksamhet och det allmännas väl.

Om remiss till Banko-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1869.

Eric Olsson
från Örebro län.

Häruti förena sig
Pehr Ericsson
från Gefleborgs län,
Per Nilsson
från Örebro län.

N:o 151.

Af Herr Eric Olsson: Angående upphörande af den enskilda bankers beviljade sedelutgifningsrätt.

Då jag denna riksdag går att åter förnya min motion om ändring i lagstiftningen för de enskilda bankerna, sker det på grund af samma oförändrade förhållanden i afseende på den tryckta penningställning i vårt land som då jag första gången, eller för två år sedan, afgaf densamma, förhållanden hvartill jag, för min